

K VOLBĚ PŘEDNÍHO OKRAJE OBRANNÝCH PÁSEM

Obranný charakter doktríny členských států Varšavské smlouvy vyplývá nejen z jejího zakládajícího dokumentu, ale projevoval se po celou dobu její existence.

Názorným dokladem mírového poslání tohoto vojenskopolitického svazku je vyhlášení na zasedání Politického poradního výboru členských států Varšavské smlouvy (v květnu r. 1987 v Berlíně), že: „... nikdy a za žádných okolností nezahájí vojenské akce proti žádnému státu, nebo svazku států, nestanou-li se samy objektem ozbrojeného útoku“.

V základním dokumentu O vojenské doktríně členských států Varšavské smlouvy přijatém na tomto zasedání je již v jeho první části zdůrazněno, že: „Vojenská doktrína členských států Varšavské smlouvy je přísně obranná a vychází z toho, že v nynějších podmínkách je nepřipustný vojenský způsob řešení jakékoli sporné otázky.“

Tyto závěry vyplývají především z toho, že současná složitá mezinárodní situace vyžaduje nové přístupy, protože jakékoli nedorozumění, špatný výklad postojů může mít ty nejvážnější důsledky.

Zcela jiný přístup, který ostře kontrastuje se snahou členských států Varšavské smlouvy, mají země NATO. Ve svých plánech kladou velký důraz na vedení prvních operací, kde snaha dosáhnout politických cílů již prvními strategickými operacemi vede k tomu, že na evropském válčišti ještě v mírové době jsou vytvářena silná uskupení vojsk a jednotlivé zbraňové systémy jsou udržovány ve vysokém stupni bojové pohotovosti. Zasazení značného množství sil do prvního sledu má vytvořit podmínky k vedení silných počátečních úderů s cílem omezit a zmařit činnost obránce, vytvořit vzdušnou nadvládu, znemožnit velení a manévr vojsk.

Změnu poměru sil předpokládají dosáhnout vedením hromadných překvapivých úderů, především na nejdůležitějších směrech. Tím vnutit vůli protivníkovi a plnit úkoly i bez výraznější převahy v silách a prostředcích.

Údery pozemních vojsk se podle západních odborníků mají opírat o zasažení mohutných počátečních hlubokých palebných úderů. Zároveň s přípravou na vedení jaderné války přisuzuje velení NATO zvláštní úlohu vedení operací za použití konvenčních zbraní.

Snahy paktu NATO nás vedou v souladu se závěry Politického poradního výboru členských států Varšavské smlouvy v Berlíně k hledání cest, jak v současné době eliminovat tyto agresivní projevy a zvýrazňují **přípravu a vedení prvních obranných operací**.

Kvalitní příprava těchto operací vytváří nejen základní předpoklady pro jejich úspěšné vedení, ale brání i splnění agresivních cílů nepřítele. Zároveň vytváří podmínky k přechodu do protiútočné operace. Jedním z důležitých opatření, která umožňují úspěšné vedení bojové činnosti od zahájení války a úkolů obranné operace je i **volba obranných pásem**. K této problematice jsem zaměřil i obsah tohoto článku.

Dříve, než se budu zabývat problematikou jednotlivých pásem, chci poukázat na změnu, ke které došlo v jednom ze základních pojmů, v nichž jde o **přikrytí státní hranice**.

V dosavadní teorii i vzhledem k nejasnostem v některých teoretických materiálech, považuji za nutné poukázat na **rozdíly** za situace, kdy jsou vojska vyčleňována do zabezpečovacího pásma při přípravě prvních obranných operací na počátku války a při vytváření zabezpečovacího pásma v průběhu obranných operací.

Tato skutečnost bezprostředně vyplývá již z cíle činnosti vojsk v zabezpečovacím pásmu v prvních obranných operacích, která spočívá v zabránění nenadálého napadení a proniknutí vojsk nepřítele na naše území, zdržení jeho útoku a vytvoření podmínek k dokončení operačního a mobilizačního rozvinutí vojsk.

Cílem činnosti sil určených do zabezpečovacího pásma v průběhu přechodu do obrany mimo přímý dotyk s nepřítelem při vedení obranných operací je zdržet útok nepřítele, donutit ho, aby se rozvinul a útočil na nevýhodném směru, způsobit mu ztráty a získat čas k přípravě obrany. Z toho vyplývá, že přes určité společné rysy obou zabezpečovacích pásem je cíl v prvním případě daleko širší, a proto ani úkoly těchto pásem nelze ztotožňovat.

V dalším poukážím alespoň na některé zásadní rozdíly v jejich obsahu.

Při přípravě **prvních obranných operací** vyčleňujeme do **zabezpečovacího pásma především motostřelecké pluky (prapory) prvního sledu**. Do zabezpečovacího pásma **v průběhu boje** jsou určovány **předsunuté odřady** v síle **zesílených motostřeleckých a tankových praporů**, někdy i pluků, **z druhého sledu divize**. Další rozdíl je v tom, že bojové možnosti sil v první variantě budou daleko vyšší a celkový odpor mnohem silnější. **Toto vyplývá především ze stupně vybudování obrany**, protože řada úkolů je splněna již v míru. Vzhledem k tomu, že problematika vedení boje v zabezpečovacím pásmu a jeho spojitosti s činností vojsk v hlavním pásmu obrany bude předmětem dalšího článku, poukáží alespoň ještě na jeden zásadní rozdíl vedení boje v uvedených variantách.

Síly, které jsou vyčleněny do zabezpečovacího pásma a zaujmou obranu na státní hranici s využitím objektů vybudovaných již v míru, vedou obranu podle obdobných zásad jako v hlavním pásmu obrany i za cenu boje v obklíčení. Teprve v krajním případě, pod tlakem silného nepřítele, přejdou k vedení boje na mezilehlých čarách, jejichž počet musí být závislý na hloubce zabezpečovacího pásma. Pokud tyto síly přešly k vedení boje na mezilehlých čarách od samého počátku, jako je tomu v případě, kdy je vytvářeno zabezpečovací pásmo v průběhu operace, nemělo by vůbec smysl budovat některá zařízení již v míru, pokud by nebyla důsledně využita vojsky, která zaujímají obranu na státní hranici.

V soudobé teorii i praxi se začínají různit názory na **hloubku zabezpečovacího pásma** při přípravě obranných operací na počátku války. Má se za to, že hloubka tohoto pásma v dosavadním chápání, tj. 20 až 40 kilometrů, je zbytečně hluboká a objevuje se požadavek zmenšit ji na 5 až 10 (popř. 15) kilometrů. Zároveň s tímto se vyskytuje další požadavek vytvoření hlavního pásma obrany bezprostředně v návaznosti na státní hranici.

Myslím, že na tuto složitou problematiku nelze jednoznačně odpovědět, kdy, na kterém směru vytvořit zabezpečovací pásmo a kdy budovat hlavní pásmo obrany na státní hranici. Lze však vyvodit některé obecné závěry, které je možné aplikovat na konkrétní podmínky. Tyto budou závislé na předpokládaném způsobu zahájení a vedení války, zámyslu nepřítele, musí vycházet z vlastního zámyslu obranné operace, možností a dislokace vlastních vojsk i geografických podmínek. Jestliže vycházíme z těchto zásad, je **potřebné vyloučit jakýkoli prvek šablonovitosti**. Je nezbytné, aby na jednotlivých směrech byly vyčleňovány síly a prostředky v různé hodnotě a zároveň bylo různé rozmístění vlastních vojsk.

Zabezpečovací pásmo by mělo být vytvářeno na směrech, kde obrana větších sil na státní hranici nebude možná především z hlediska využití terénu (odvrácené svahy, zalesnění terénu apod.) a na směrech, kde není předpokládán směr hlavního úderu nepřítele. Z toho vyplývá, že hloubku zabezpečovacího pásma bude ovlivňovat především důležitost směru a terén na státní hranici. Proto se i jeho hloubka bude měnit v závislosti na konkrétních podmínkách.

Jestliže na určitém směru kapacita terénu nedovolí nepříteli zasadit větší síly a je zde možné rozmístit pouze prapor a dále v hloubce je terén výhodný pro obranu hlavních sil, může zde být zabezpečovací pásmo hluboké 5 km.

Vznikne-li obdobná situace jako v předchozí variantě, ale vzhledem k terénu není možné vytvořit souvislé obranné pásmo, je vhodné uskutečnit manévr

silami ze státní hranice do hloubky na další mezilehlou čáru, pak může být v tomto případě zabezpečovací pásma hluboké do 10 km.

Za některých podmínek je účelné do zabezpečovacího pásma určit i pluk a v tomto případě může být toto pásma hluboké až do 15 km.

Vysoká variantnost a proměnlivost klade na velitele požadavek přistupovat k vytvoření zabezpečovacího pásma tvůrčím, nešablonovitým způsobem.

Na směrech **hlavního úderu nepřítele** budeme mít snahu **vytvořit hlavní pásma obrany v blízkosti státní hranice**. Bude to především v tankovém terénu a terénu, který umožňuje nepříteli rychle proniknout přes přechody za státní hranici, vytvořit zde nástupní prostor, soustředit síly a prostředky a zaútočit na libovolném směru.

Volbu předního okraje jak zabezpečovacího, tak i hlavního pásma obrany bude v našich podmínkách bezprostředně ovlivňovat terén na státní hranici, předpokládaný záměr nepřítele, stanovený úkol a dislokace vyčleněných vojsk. Potřeba přimknout tento okraj ke státní hranici vyplývá z toho, že je nelogické dávat agresorovi možnost bez odporu přesunout své síly přes přechody na státní hranici.

Zásada nešablonovitého přístupu spočívá v tom, že **na některých směrech může přední okraj hlavního pásma obrany probíhat poblíž státní hranice, na jiném směru může být ve větší hloubce**. Je velmi důležité, aby uskupení vojsk a tomu odpovídající systém obranných pásem i postavení umožňovaly klamat nepřítele, pokud jde o skutečné rozmístění vojsk, ztěžovaly mu stanovení objektů pro palebné ničení a zároveň zabezpečovaly ochranu vojsk nejen proti ZHN, ale i palbám dělostřelectva a úderům letectva. Nešablonovité uspořádání obrany může být pro nepřítele i neočekávané a ve spojitosti s ženijními úpravami terénu výrazně přispěje i k její odolnosti.

Několik polemických úvah o možnosti **volby předního okraje hlavního pásma obrany. Zabezpečovací pásma (pásma přikrytí státní hranice) jsme v dřívější době vztahovali především k prvním útočným operacím**. Z tohoto pohledu bylo i chápání hloubky pásma přikrytí 20 až 40 kilometrů a vzdálenost výchozího prostoru pro útok jednoznačná a ve vztahu k němu byla tato vzdálenost výchozího prostoru divizí prvního sledu plně oprávněná. Vycházeli jsme z požadavku podstatně snížit možnost nepřítele vést pozemní průzkum předního okraje výchozího prostoru a zároveň zabránit jeho působení taktickými jadernými zbraněmi a dělostřelectvem s dalekým dosahem na vojska v těchto prostorech.

Přiblížení uvedených prostorů ke státní hranici by umožňovalo nepříteli aktivní činnost na vojska, která je zaujala zejména v době jejich vyvádění a mohlo by narušit i jejich organizované zasazení.

V pozdějších dobách při plánování prvních útočných a obranných operací jsme vycházeli z jednotného zámyslu a výchozí prostory divizí prvního sledu pro útok při plánování prvních útočných operací byly ve stejné vzdálenosti od státní hranice jako hlavní pásma obrany při plánování prvních obranných operací. Bylo to vcelku logické. **Jednoznačné chápání prvních operací jako obranných vyžaduje v současné době i změnu v přístupu k této problematice a hledání nových cest v odpovědi na otázku, v jaké vzdálenosti volit hlavní pásma obrany od státní hranice.**

Je zřejmé, že hlavní pásma obrany vzdálené od státní hranice např. 15 kilometrů nebude nepřítel napadat palebnými údery s takovou intenzitou, jako

výchozí prostory, kdy tyto palby budou vedeny se snahou zabránit organizovanému zasazení hlavních sil. Je to dáno tím, že nepřítel nebude moci bezprostředně využít výsledků palby a spojit je s údery pozemních vojsk. Jestliže bude toto pásmo vzdáleno od státní hranice na uvedenou hloubku, může nepřítel potřebovat při tempu 3 až 4 km . h⁻¹ 4 až 5 hodin, což je dostatečná doba pro obnovení bojeschopnosti. To ovšem neznamená, že útočník do této hloubky nebude vést údery. Novými zbraňovými systémy je možné působit i do mnohem větší hloubky, než jsem uvedl, především však na místa velení, spojovací uzly apod.

Každé zmenšení vzdálenosti hlavního pásma obrany od státní hranice umožňuje nepříteli zvýšit počet palebných prostředků, kterými je schopen účinně ničit naše vojska. Naopak zvětšení vzdálenosti hlavního pásma obrany od státní hranice vylučuje postupně prostředky, kterými může aktivně působit na uskupení našich vojsk, avšak zároveň umožňuje nepříteli menšími silami proniknout za státní hranici a ovládnout tento velmi důležitý prostor, který potřebuje k rozvinutí.

Je zřejmé, že toto je hlavní otázka, na kterou získáme odpověď pouze tehdy, vyřešíme-li zásadní problém, tj. **co považujeme za důležitější, zda zachování bojeschopnosti vojsk a ztrátu vlastního území, které ve svém důsledku může mít za následek to, že nepřítel překoná státní hranici bez větších ztrát a soustředí zde značné síly a prostředky k dalšímu útoku; nebo vytvořením hlavního pásma obrany (především na směru hlavního úderu nepřítel) poblíž státní hranice zabránit pouze předsunutými odřady a taktickými vzdušnými výsadbami nepřátelským hlavním silám překonat přechody přes státní hranici,** jako tomu může být při vytvoření zabezpečovacího pásma. Zároveň jej přinutit bojovat již od samého počátku značnými silami v nevýhodném terénu pro útok. To, že jej nutíme bojovat na přechodech a probíjet se omezenými silami ve složitém terénu, nám umožňuje ničit ho po částech a zároveň i lepší využití sil a prostředků. To je jedna z výhod této varianty a ne zanedbatelná. Další výhoda vyplývá z následujícího srovnání v rozmístění sil a prostředků v jednotlivých obranných pásmech do hloubky obrany.

Podle dosavadních názorů byly do hloubky od státní hranice až po záď hlavního pásma obrany rozmístěny pouze síly jedné divize. Vycházím z následující úvahy. Hloubka zabezpečovacího pásma byla 20 až 40 kilometrů, hlavního pásma obrany 20 až 25 kilometrů, celková hloubka obou pásem dosahovala 40 až 65 kilometrů.

Za tímto pásmem bylo v některých případech vytvářeno druhé pásmo obrany, ve kterém jsme předpokládali, že mohou zaujmout obranu odcházející síly z hlavního pásma obrany a rovněž zde mohou působit předsunuté odřady divizí rozmístěných v prvním armádním pásmu obrany. Hloubka tohoto pásma vytvářeného především na směru hlavního úderu nepřítel dosahovala 10 až 15 kilometrů. Hloubka od záď hlavního pásma obrany až po první armádní pásmo byla kolem 30 kilometrů. Celková hloubka obrany až po první armádní pásmo mohla dosahovat 60 až 100 kilometrů. Jediná výjimka z hlediska rozmístění sil mohla nastat tehdy, když do zabezpečovacího pásma byla vyčleněna divize.

Jestliže vysuneme hlavní pásmo obrany až ke státní hranici a jeho hloubka bude 20 až 25 kilometrů, můžeme druhé pásmo vytvořit 10 kilometrů za hlavním pásmem obrany, a to tak, aby jeho hloubka dosahovala 10 až 25 km.

Armádní pásmo obrany může probíhat v hloubce 20 až 30 km od druhého pásma, jeho hloubka bude do 20 km. Z toho vyplývá, že proti dosavadnímu způsobu je možné do hloubky 100 km (především na směru hlavního úderu nepřítel) vytvořit tři pásma obrany a rozmístit 2 až 3násobně větší síly. Jejich rozmístění v jednotlivých obranných pásmech bude závislé zejména na předpokládaném zámyslu nepřítel, dosažení úkolu i zámyslu vlastních vojsk, šířce obranného pásma a terénních podmínkách.

Jestliže bude mít armáda ve svém složení např. čtyři divize, může rozmístit tři v hlavním pásmu obrany a jednu v druhém pásmu obrany. Vzhledem k tomu, že armáda nemá síly k obsazení armádního pásma, mohou být do obrany tohoto pásma vyčleněny zálohy nebo druhý sled frontu.

Jestliže bude mít armáda ve svém složení od počátku 5 až 6 divizí, může je v obranném pásmu rozmístit tak, aby tři zaujaly obranu v hlavním pásmu obrany, jedna v druhém pásmu obrany a 1 až 2 mohou být připraveny k vedení protiúderu nebo mohou zaujmout armádní pásmo obrany. Druhý sled frontu a zálohy zaujmou obranu na frontových pásmech obrany.

Cílem takového uspořádání systému pásem obrany je zesílení taktické hloubky obrany a zabránění proniknutí nepřítel do hloubky našeho území. Přinutit ho k předčasnému zasazení hlavních sil i druhých sledů k prolomení jednotlivých obranných pásem v co nejmenší vzdálenosti od státní hranice, uchovat bojeschopnost mobilizovaných svazků, ale především druhého sledu frontu k uskutečnění protiúderu nebo přechodu frontu do protiútočné operace v co nejmenší hloubce našeho území.

Vysunutí hlavního pásma obrany ke státní hranici nám dále umožňuje předsunout s těmito silami i značnou část dělostřelectva, a to nejen divizního, ale i armádního. Proto se domnívám, že za příznivých podmínek bude možné v návaznosti s údery na cíle prvního pořadí provést i protipřípravu na vybraných směrech.

Nevýhodou varianty vysunutí hlavního pásma obrany ke státní hranici je skutečnost, že při zaujímání obrany poblíž ní je nepřítel schopen svými prostředky zjistit sestavu bránících se vojsk, připravit a vést účinnou palbu na zjištěné objekty. Z tohoto pohledu vzrůstá význam maskování. Velitelé všech stupňů by měli dovedně využívat terénu a vykonávat opatření v takovém rozsahu, který by účinně snižoval použití průzkumných palebných systémů nepřítel a jeho vysoce přesných zbraní.

Druhým vážným problémem je časové hledisko zaujetí obrany na státní hranici, které by bylo značně složité zejména při nenadálém napadení.

Avšak i v této variantě lze uvažovat o tom, že vysoký stupeň bojové pohotovosti vojsk vyčleněných k bezprostřední obraně poblíž státní hranice umožňuje zaujmout obranu i za této situace, zejména při variantě zahájení války pouze s konvenčními zbraněmi, kdy nepřítel bez předchozích opatření není schopen plnit plánované úkoly.

Při vedení prvních obranných operací se ukazuje i taková varianta činnosti, že na některých směrech před hlavním pásmem obrany může být ve vzdálenosti 6 až 8 (5 až 10) kilometrů budováno **předsunuté postavení**, které zaujmají zesílené prapory (roty) od pluků prvního sledu. Je určeno ke klamání nepřítel, pokud jde o průběh předního okraje a členění obrany, k znesnadnění palby dělostřelectva nepřítel na hlavní pásmo obrany, zamezení jeho

překvapivého útoku na útvary prvního sledu a ztečí jednotek, které vedou průzkum bojem. Uvedená opatření mají za cíl donutit nepřítele k předčasnému rozvinutí hlavních sil. Tohoto způsobu je možné s výhodou použít především na směrech, kde se státní hranice značně klikatí, má nerovnoměrný průběh a kde by ani nebylo účelné rozvinout větší síly.

Volba předního okraje a uspořádání obrany v hlavním pásmu jsou přímo závislé na podmínkách přechodu do obrany. Nejdůležitějším faktorem, který má rozhodující vliv na volbu předního okraje, je **terén**. Musí napomáhat vytvoření odolné obrany důležitých prostorů, využití palby všeho druhu, zabezpečit vedení protiztečí a protiúderů, znesnadňovat nepříteli pozorování a ničení našich vojsk.

Uspořádání jednotlivých obranných pásem do hloubky vychází z požadavku, aby vzdálenost mezi nimi zabezpečovala palebnou součinnost, přinutila nepřítele přeskupit síly a znovu organizovat útok na každé obranné pásmo.

Prostor za druhým pásmem obrany je nezbytný k uskutečnění manévru vojsky podél fronty a z hloubky i k rozmístění druhů vojsk a týlů.

Mezi obrannými pásmy i uvnitř nich jsou budovány obranné rajóny a opěrné body, příčná postavení, určená k zaujetí vojsky v průběhu operace, při odrážení útoků vedených nepřítelem do boků nebo k rozvíjení vlastních vojsk k vedení protiztečí a protiúderů.

Zvýšenou pozornost je potřebné věnovat určení výhodných čar a prostorů pro organizování obrany, ale především průběhu předního okraje jednotlivých obranných pásem a prostorů, jejichž udržení má rozhodující význam pro odolnost a celistvost obrany.

Přední okraj pásem obrany zpravidla volíme na svazích hřbetů a dominujících výšin na čarách, které zabezpečují pozorování a vedení paleb na přístupy k obraně, organizaci souvislých paleb před předním okrajem a na bocích. V závislosti na konkrétních podmínkách může být obrana organizována i na východech z hor a lesních masívů, někdy i na odvrácených svazích. Přední okraj obranných pásem příslušný velitel určuje podle mapy a upřesňuje v terénu.

Přední okraj druhého pásma obrany by měl probíhat tak, aby toto pásmo umožňovalo zaujetí obrany divizí druhého sledu, zesilovalo taktickou hloubku obrany a zabezpečilo nárůst úsilí; navazovalo na příčné pásmo obrany a umožňovalo vedení protiúderu druhým sledem armády, jako nejzazší čáry, ze které je za příznivých podmínek ještě armáda schopna uskutečnit tento protiúder; zabezpečilo palebnou součinnost mezi hlavním pásmem obrany a úzkou součinnost vojsk v taktické a operační hloubce obrany.

Armádní pásmo je vhodné volit tak, aby byl zabezpečen nárůst úsilí obrany vlastních vojsk a tím i předčasné zasazení druhého sledu nepřítele. Zároveň by toto pásmo mělo vytvořit podmínky ke zpomalení tempa postupu a jeho zastavení, ale i k vedení protiúderu druhým sledem fronty.

Průběh jednotlivých pásem je stanoven již v zámyslu operace, který tvoří základ rozhodnutí. V něm se kromě jiného určují: nejdůležitější směry, prostory a čáry, na jejichž udržení je potřebné soustředit hlavní úsilí vojsk, uskupení a operační sestava vojsk, uspořádání obranných pásem.

Zatím co při plánování útočných operací stanovíme posloupnost, způsoby a lhůty splnění každého úkolu operace a rozdělení úsilí podle úkolů a směrů,

plánování obranné operace spočívá v rozpracování poslušnosti a způsobů splnění stanoveného úkolu a rozdělení úsilí vojsk podle úkolů a směrů činnosti. Z toho vyplývá, že zde chybí časové údaje, které jsme při plánování obranných operací schopni vyjádřit pouze velmi orientačně.

Důsledek toho, že scházejí tyto údaje, se někdy projevuje i v tom, že vznikají různé názory na vedení obrany z hlediska počtu dnů, ve kterých se obranná operace povede, kdy uskutečnit protiúder, někdy i do jaké hloubky plánovat obrannou operaci. Zde je, podle mého názoru, potřebné hledat určitou analogii v plánování útočné operace, kde vyjadřujeme manévr nejdůležitějšími prvky do celé hloubky operace.

Proto při přípravě obranných operací by měl být pečlivě zvažován nejen průběh jednotlivých pásem, ale zároveň by měly být připraveny i podrobné kalkulace a propočty k jejich zaujetí a stanoveny síly a prostředky k obraně těchto pásem. Současně je zapotřebí stanovit způsob manévru rozhodujícími silami a prostředky do celé hloubky operace, včetně sestavy na frontových (armádních) čarách obrany.

Při hodnocení **terénu** v obranném pásmu frontu (armády) jsou nejpodrobněji zvažovány možné směry útoku nepřítele, prostory a směry, na jejichž udržení závisí odolnost obrany, nejvhodnější průběh předního okraje hlavního pásma obrany, zabezpečovacího pásma, předsunutých postavení, obranných pásem (prostorů rozmístění) druhých sledů a záloh, čáry jejich rozvinování a směry protiúderů.

Při stanovení prostorů, na jejichž udržení závisí odolnost obrany, je potřebné zvažovat, že nepřítel zpravidla nebude mít možnost rozvíjet útok, aniž by tyto prostory ovládl.

Na taktickém stupni půjde především o takové objekty, jako jsou přechody přes horské masívy, komunikační uzly apod.

Na operačním stupni půjde o takové terénní tvary, jako jsou oblasti nížin, horské masívy, důležitá politická a ekonomická centra apod.

Je zřejmé, že najít univerzální návod na řešení této problematiky je velmi obtížné a složité. V každé konkrétní situaci je však možné v závislosti na zadaném úkolu hledat optimální způsob nejen volby jednotlivých pásem, ale i využití sil a prostředků.

V soudobých podmínkách nelze jednoznačně odpovědět na otázku, na jakou vzdálenost přiblížit hlavní pásmo obrany ke státní hranici. Proto je za všech podmínek nutné pečlivě zvažovat, v závislosti na terénních podmínkách, především volbu předního okraje obrany a jeho vzdálenost od státní hranice.



Cílem tohoto článku bylo nejen poukázat na možný přístup k volbě předního okraje jednotlivých pásem obrany jako dílčího příspěvku k řešení některých otázek obranných operací v návaznosti na úkoly vyplývající z Rozkazu ministra národní obrany na výcvikový rok 1987—88, ale zároveň vyvolat i diskusi k této problematice.